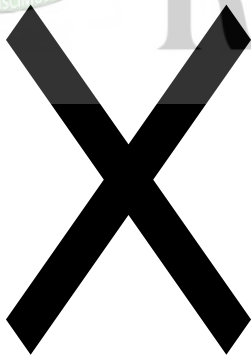

BELGRAD 1456

În pofta sa nesățioasă de cuceriri, noul sultan otoman Mehmed al II-lea (1451-1481) a început în aprilie 1453 asediul Constantinopolului, capitala trufașului Imperiu Bizantin de odinioară, care acum se limita la un minuscul teritoriu ale cărui fruntarii se zăreau de pe meterezele orașului. Asaltul final din 29 mai a consacrat desființarea unui imperiu și înființarea altuia. Însă pofta vina mâncând. El Fatih (Cuceritorul) voia, ca și predecesorul său Baiazid, să-și hrănească calul în altarele Romei, fosta capitală considerată a Universului antic. Obstacolul era cetatea Belgrad, cheia regatului Ungariei (Clavis regne Hungariae).

Încă din 1427, Sigismund de Luxemburg (1387-1437) cucerise cetățile sârbești Golubaț și Belgrad care intraseră în patrimoniul Ungariei. În Serbia domnea despotul sârb Gheorghe Brancovici (1427-1456). În 1456, otomanii încep pregătirile expediției contra Ungariei: concentrarea ordiei, înființarea atelierelor pentru tunuri (300 guri de foc din care 12 piese lungi de 22 de palme și 7 calibre care au îngrozit pe creștini), ateliere navale pentru corăbii (flota concentrată la Vidin), echipamente, armament, provizii, nutrețuri etc. În aprilie 1456, sultanul cu oștirea pornesc în campanie. Căpitanul general al Ungariei, românul Iancu de Hunedoara, este însărcinat cu apărarea Belgradului. Regele Ladislau al V-lea Postumul s-a împrumutat la Iancu de 8.000 de florini (mai primise 12.000) punând zălog veniturile comitatului Timișoara și a plecat de la Buda „la vânătoare” oprindu-se tocmai la Viena, unde a așteptat deznodământul agresiunii otomane. Iancu a întărit garnizoanele cetăților, a trimis la Belgrad 5.000 de mercenari unguri, cehi, poloni în ajutorul comandantului cetății, Mihail Szilagyi, cumnatul său. Acesta a întărit fortăreața cu ajutorul populației.

Un ajutor a primit Iancu, de la călugărul franciscan septuagenar Ioan (Giovanni) di Capistrano, care a început predicarea cruciadei antiotomane în februarie 1456.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

Surprinzător, la predicile lui Capistrano (Rafael l-a reprezentat într-un desen) a răspuns sărăcimea orașelor și satelor, meșteșugari, țărani, preoți din Ungaria, Transilvania și din zonele megieșe: sârbi, cehi, poloni. Prost înarmați, puțini cu cai, arme rudimentare: lănci, bâte, prăștii, coase, topoare, veneau valuri-valuri spre Belgrad. Unii au murit pe drum, alții au ajuns după bătălie. Un tovarăș al lui Capistrano, Giovanni Tagliacozzo, a apreciat numărul lor la 27-28.000. La vestea că 100-200.000 de otomani îi atacau pe creștini, cu mare entuziasm au răspuns popoarele balcanice să lupte contra turcilor și întrebau: „Unde sunt regii Angliei, Poloniei, Franței?”. Oștirea otomană a plecat din Adrianopol (Edirneh), a trecut prin Sofia, a înaintat spre Dunăre, pe Valea Moravei. Asediul Belgradului a durat 39 de zile, de la 13 iunie la 22 iulie 1456. Împresurarea Belgradului s-a făcut

treptat, până ce orașul a fost înconjurat din toate părțile.

Turcii au neglijat eventualitatea unei lupte în câmp și au masat toate forțele pentru asediu. Armata lor de 100.000 de oșteni cuprindea și trupe creștine renegate, aduse cu forța deoarece erau specialiste în asedii. O seamă au dezertat, dând informații prețioase apărătorilor Belgradului.

Iancu, cu oștile sale, pornește spre Belgrad la sfârșitul lui iunie. Trece prin Timișoara, scrie din nou sașilor să-i trimită trupe și trece Dunărea, care nu fusese blocată încă de flota otomană, care nu sosise. Pe 14 iunie, artileria otomană începuse canonada. Pe Dunăre au sosit nave creștine care au debarcat în Belgrad, câteva mii de apărători. Au început luptele de hărțuială între trupele mobile ale lui Iancu și armata otomană asediatoare. Apoi, Iancu cu trupele sale așează tabăra lângă Zemun, unde soseau cete de cruciați. Flota turcă se apropie de cetatea asediată. La 2 iulie ajunge la cetate Capistrano cu cinci corăbii mari. Iancu poruncește concentrarea navelor creștine la vărsarea Tisei în Dunăre. Se adună vreo 200, nu toate echipate de luptă. Pe 14 iulie flota creștină pornește spre Belgrad. Pe malul fluviului, 15-16.000 de cruciați, conduși de Capistrano trebuiau să împiedice cete din armata otomană să ajute flota proprie. Lupta între cele două flote a durat vreo 5 ore. Deși turcii aveau nave superioare ca dotare, construcție, avântul a înclinat balanța victoriei spre creștini. Trei, patru nave mari otomane au fost scufundate și tot atâtea au fost cucerite de trupele lui Iancu. Dunărea era liberă iar din 15 iulie în Belgrad au intrat, pe calea apei, trupe, provizii, armament. Nici la Zemun turcii n-au putut menține blocada. Sultanul a poruncit ca vasele otomane să fie arse pentru a nu fi capturate de asediați.

Canonada otomană era eficientă.

Zidurile erau spulberate. Nu mai era o cetate, ci o ruină în câmp deschis. Turcii acopereau șanțurile și dădeau atacuri zilnice în cete de 700 sau 800 de războinici. Un proiectil din cetate l-a ucis pe **Tadgi Karagea**, beilerbeiu Rumeliei, care conducea asediul, fapt ce a demoralizat trupele rumeliote. Mehmed al II-lea a stabilit asaltul final la 21 iulie. După amiază a început atacul final. De două ori au reușit otomanii să ajungă în ruinele orașului, dar cruciații debarcați de pe vase i-au respins. A treia oară turcii au avansat până la zidurile castelului nedistruse de tunuri. Mulți creștini s-au aruncat în Dunăre să scape, de pe metereze sau prin ferestre. Dar din tabăra de pe Sava veneau mereu cruciați de pe vase și, după ce au lăsat podul jos creștinii, a urmat un măcel în urma căruia otomanii s-au retras. Contraatacul cruciaților i-a respins pe turci până la propriile tunuri.

Dimineața zilei de 22 iulie a fost liniștită.

Apoi lupta s-a dezlănțuit și atacul general al oștilor lui Iancu asupra pozițiilor turcești nu a mai putut fi stăvilit. Tunurile invadatorilor au fost cucerite și întoarse împotriva otomanilor. Ienicerii luptau cu curaj și vitejie. Mehmed al II-lea, rănit de o săgeată în pulpă, cu dureri mari, organiza apărarea. Aga ienicerilor, Hasan, a murit apărând cu trupul lui pe sultan. Trei contraatacuri înverșunate musulmane n-au reușit să recupereze tunurile.

În noaptea de 22 spre 23 iulie 1456, otomanii și-au îngropat morții, câți au putut, au încărcat răniții într-un șir lung de căruțe și au părăsit tabăra. Oastea învingătoare a început jaful taberei turcești. Circa 24.000 de morți lăsaseră otomanii pe câmp, alte mii de morți creștini și mii de cadavre de animale (cai, boi, cămile), nefiind înhumate, au provocat o molimă care a dus la izbucnirea ciumei. Victorioasa armată creștină a plătit tributul neglijenței pentru sutele și miile de victime neînhumate. Nici comandanții victorioși nu au scăpat.

Iancu de Hunedoara a murit de ciumă la Zemun la 11 august 1456, Ioan di Capistrano - la sfârșitul lui octombrie, iar Gheorghe Brancovici în decembrie, la vârsta de peste 90 de ani. Otomanii susțineau că aceasta a fost pedeapsa lui Allah pentru creștinii care au făcut zeci de mii de martiri musulmani.

VIOREL GH. SPETEANU